

Research Paper

Regulatory Approach as a Framework for Policy Development of Insuretec companies in Iran

* Mohammad Sadegh Saremi¹, Roohollah Aboojafari¹, Mercedesh Pahlavanian²

1. Assistant Professor, Technology Studies Institute, Tehran, Iran.

2. Ph.D. Graduate, Faculty of Economics and Administrative Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Sadegh Saremi.M, Aboojafari.R,Pahlavanian.M, (2025). [Regulatory Approach as a Framework for Policy Development of Insuretec companies in Iran (Persian)]. *Journal Strategic Studies of Public Policy*, 14(53), 110-132.<https://doi.org/10.22034/sspp.2024.2040276.3710>

<https://doi.org/10.22034/sspp.2024.2040276.3710>

Received: 08 Sep 2024

Accepted: 04 Dec 2024

Available Online: 18 Mar 2025

Keywords:

insuretec, regulation, innovation, Insurance penetration rate

ABSTRACT

Technological advancements and innovations in business models have transformed the delivery of insurance services, leading to the emergence of insuretech companies. Insurtechs increase attraction of insurance offerings and contribute to a higher penetration rate of insurance services, garnering increased attention from policymakers in recent years. However, the growth of insurtechs in the country often encounters regulatory challenges. This study aims to explore the regulation of insurtechs and identify existing regulatory gaps to foster the application of technology and innovation in the insurance industry. Utilizing a qualitative case study approach and interviewing with 17 experts at the beginning of 2024, The regulation of insurtechs have been examined from the perspectives of environment ,supervision, and service delivery. So, the infrastructural weaknesses, existing barriers posed by legislators and policymakers, as well as the challenges faced by service providers in the development of insurtechs have been identified. Based on these findings, the study offers several recommendations for effective regulation, including: establishing a legal and operational framework to expand the insurance market, empowering micro-level decision-making in the insurance industry, leveraging insurtech capabilities through government procurement, creating a sandbox testing environment, clarifying the role of the central insurance authority with a focus on evaluating service provider performance, ensuring the independence of insurtech procedures, and implementing incentive programs to encourage the utilization of insurtech

* Corresponding Author:

Mohammad Sadegh Saremi

Address: Technology Studies Institute, Tehran, Iran.

E-mail: saremi@tsi.ir

مقاله پژوهشی

رویکرد تنظیم‌گری به مثابه چارچوبی برای سیاست‌گذاری توسعه فعالیت شرکت‌های فناوری بیمه‌ای در ایران

* محمد صادق صارمی^۱، روح‌اله ابوجعفری^۲، مرسده پهلوانیان^۳

۱. استادیار پژوهشکده مطالعات فناوری ریاست جمهوری، تهران، ایران.
۲. استادیار پژوهشکده مطالعات فناوری ریاست جمهوری، تهران، ایران.
۳. دکتری، گروه مدیریت سیاست‌گذاری علم و فناوری، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

چکیده

تحولات فناورانه و نوآوری در مدل‌های کسب و کار منجر به تغییر در نحوه ارائه خدمات بیمه‌ای و شکل‌گیری اینشور تک‌ها شده است. اینشور تک‌ها به افزایش جذابیت خدمات برای افراد و افزایش ضریب نفوذ بیمه کمک می‌کنند و در سال‌های اخیر مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گرفته است. توسعه اینشور تک‌ها در کشور اغلب با چالش‌های تنظیم‌گری همراه بوده است. این مطالعه با هدف توسعه کاربرد فناوری‌های نوآورانه در صنعت بیمه، بر نحوه تنظیم‌گری اینشور تک و شناسایی خلأهای موجود متمرکز شده است. در این راستا با استفاده از روش کیفی مطالعه موردی و مصاحبه با ۱۷ نفر از فعالان حوزه بیمه و بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای در نیمه دوم ۱۴۰۲، قانون‌گذاری و تنظیم‌گری اینشور تک‌ها از ابعاد فراهم بودن زمینه، نظارت و ارائه خدمات بررسی شده است. مبتنی بر آن ضعف‌های زیرساختی، موانع موجود از سوی قانون‌گذاران و سیاست‌گذاران و همچنین مشکلاتی که از سوی ارائه‌دهندگان خدمات در مسیر توسعه اینشور تک‌ها وجود دارند، شناسایی شده و پیشنهادهایی برای تنظیم‌گری این حوزه ارائه گردیده است که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: ایجاد زیرساخت قانونی و اجرایی برای افزایش اندازه بازار بیمه، اعطای اختیار برای تصمیم‌گیری صنعت بیمه در سطح خرد، استفاده از ظرفیت شرکت‌های فناوری بیمه‌ای و خرید خدمت از آن‌ها توسط حاکمیت، ایجاد محیط آزمون سندباکس نظارتی توسط نهاد تنظیم‌گر، شفاف‌سازی نقش بیمه مرکزی و متمرکز ساختن آن بر ارزیابی عملکرد ارائه‌دهندگان خدمات، پیگیری استقلال رویه بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای و همچنین تعیین طرح‌های تشویقی و انگیزشی برای استفاده از ظرفیت اینشور تک‌ها.

تاریخ دریافت: ۱۸ شهریور ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۴ آذر ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۲۸ اسفند ۱۴۰۳

کلیدواژه‌ها:

اینشور تک، فناوری بیمه‌ای، تنظیم‌گری، ضریب نفوذ بیمه

* نویسنده مسئول:

محمد صادق صارمی

نشانی: پژوهشکده مطالعات فناوری ریاست جمهوری، تهران، ایران

رایانامه: saremi@tsi.ir

۱. مقدمه

(کاپیلو^۶، ۲۰۲۰). اینشورتک اصطلاحی است که برای توصیف فناوری‌های جدید با پتانسیل ایجاد نوآوری در بخش بیمه و تأثیرگذاری بر رویه‌های نظارتی بازارهای بیمه استفاده می‌شود. آن‌ها در نوع بیمه و خدمات متفاوت هستند و انواع بیمه زندگی و مستمری^۷، سلامت^۸ و بیمه اجاره و مسکن^۹ را دربر می‌گیرند (پالمی^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۹). آن‌ها با ترکیب نوآوری‌های فناورانه در الگوهای صنعت بیمه، درصد فراهم‌سازی خدمات سفارشی‌سازی شده برای مشتریان، استفاده از ابزارهای اینترنتی برای رصد رفتار مشتریان و تعیین قیمت بوده و بدین ترتیب خدمات بهتر و متنوع‌تری (علم، گوپتا و ضامنی^{۱۱}، ۲۰۱۹) در هر زمان و مکان به مشتریان ارائه دهند (یان، شولت و چوئن^{۱۲}، ۲۰۱۸).

اینشورتک در حال تغییر صنعت بیمه به سمت فناوری‌های جدید برای بهبود تجربه مشتری، تسهیل راهبرد مدیریت و افزایش رقابت در این حوزه است (استوکلی، درمل و اوبرنیکل^{۱۳}، ۲۰۱۸). عواملی مانند عدم ارتباط با مشتریان، تقاضاهای برآورده نشده، عدم رضایت مشتریان و مقاومت در برابر تغییر از سوی نهادهای بیمه سنتی باعث شده فرصت برای فعالیت اینشورتک‌ها و شرایط برای استقبال از خدمات فراهم شود (فین تک مرکزی^{۱۴}، ۲۰۲۱). اینشورتک‌ها مزایای مشهودی از جمله به‌موقع بودن عملیات بیمه، امکانات کافی برای ذخیره اطلاعات، وسایل سریع‌تر ارتباطات را در کنار مزایای نامشهود

پژوهش‌های بسیاری نشان می‌دهند که توسعه صنعت بیمه به رشد اقتصادی منجر می‌شود (کریستیا و کالین^۱، ۲۰۱۹). این صنعت به‌عنوان یکی از ارکان کلیدی اقتصاد نقش حامی سایر نهادها را بر عهده دارد و با ارائه خدمات مختلف بیمه‌ای به کاهش ریسک و جبران خسارت‌ها کمک کرده و در نتیجه در سالم نگه‌داشتن چرخه اقتصادی جامعه نقش مؤثری دارد (اولوکویو و اولیونگو^۲، ۲۰۲۰). بازار تأمین اطمینان در کنار بازار پول و بازار سرمایه نقش اساسی در تجهیز، تخصیص منابع مالی در یک اقتصاد دارد. اساساً با توجه به نقش ویژه بیمه، در کشورهای پیشرفته بیمه در بازارهای مالی نقش پیشرو ایفا می‌کند. مهم‌ترین کارکرد بیمه ابزار پوشش و کنترل ریسک در یک اقتصاد است. هر چه تعاملات و فعالیت‌ها در اقتصاد در بستر امن‌تر رخ بدهد، آینده توسعه اقتصادی مطمئن‌تر به سمت توسعه پیش خواهد رفت. بنابراین کمک به ثبات اقتصادی و تسهیل سرمایه‌گذاری و تأمین مالی از نتایج اصلی خدمات بیمه‌ای خواهد بود. در نهایت این امر به رفاه اجتماعی منجر خواهد شد. ادبیات این حوزه نیز نشان می‌دهد که رابطه مستقیمی میان توسعه صنعت بیمه و رشد اقتصادی وجود دارد (داوود و بنلاقا^۳، ۲۰۲۳).

امروزه مفاهیمی همچون علم داده‌ها، داده‌های بزرگ^۴، هوش مصنوعی^۵، منجر به شکل‌گیری شاخه جدیدی در بیمه تحت عنوان اینشورتک‌ها شده‌اند

6. Capiello
7. Life/Annuity
8. Health Care
9. Rent and housing
10. Palmie
11. Alam, Gupta and Zamani
12. Yan, Schulte and Chuen
13. Stoeckli, Dremel and Uebernickel
14. Fintech Central

1. Cristea and Calin
2. Olokoyo and Olayungo
3. Dawd and Benlagha
4. Big Data Analysis (BDA)
5. Artificial intelligence (AI)

رضایت مشتری و تصویر خوب از شرکت را به همراه داشته (بنلاقا و همتیت^{۱۵}، ۲۰۲۰) و به بهبود کارایی بیمه سنتی کمک می‌کند.

استقبال از خدمات بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای اغلب با چالش‌هایی همراه است. شرکت‌های سنتی بیمه با بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای مختل کننده رقابت می‌کنند و بسیاری از مشتریان به دلیل نگرانی امنیت و برای محافظت در مقابل کلاهبرداری، اعتماد بیشتری به شرکت‌های بیمه سنتی دارند (پالمی و همکاران، ۲۰۱۹). از سوی دیگر در ایران، تأخیر در پرداخت خسارت و پیچیدگی فرآیندهای مربوطه، رضایت مشتریان را کاهش داده و به وجهه صنعت بیمه لطمه زده است. ضمن اینکه با توجه به کوچک بودن بازار بیمه در ایران، شاهد رقابت ناسالم میان شرکت‌های بیمه‌ای بوده که این مهم سبب اختلال جدی در نرخ‌های بیمه‌ای به وجود آورده است. همه این عوامل سبب کاهش اعتماد عمومی به صنعت بیمه شده و در نهایت باعث می‌شود که توجه کمتری به توسعه محصولات و خدمات جدید بیمه‌ای شکل بگیرد (کریمی، ۱۳۹۲). نوسانات اقتصادی و کاهش قدرت خرید مردم نیز سبب شده است که تا این موضوع به کالای لوکس تبدیل شده و افراد از خرید بیمه‌نامه‌های عمر، زندگی و حتی بیمه‌های ضروری ناتوان باشند (پهلوانیان شیرخدايي و قاضی‌نوری، ۱۴۰۱، الف). ارتقای ضریب نفوذ بیمه مستلزم تغییر در نحوه ارائه و افزایش جذابیت خدمات برای افراد است. عواملی چون ارزان بودن، در دسترس و قابل درک بودن محصولات بیمه‌ای می‌تواند منجر به ایجاد انگیزه و خرید محصولات بیمه‌ای شود. فناوری نقش مؤثری در رسیدن به این اهداف دارد

(واندرلیندن^{۱۶} و همکاران، ۲۰۱۹).

توسعه فناوری‌های نوآورانه نیاز به حمایت دولت دارد (حسینی، صاحبکار خراسانی و نریمانی، ۱۴۰۲). دولت باید بتواند در حوزه فناوری‌های نوظهور نقش خود را در قالب تعیین‌کننده خط‌مشی و اجرای سیاست‌ها ایفا کند (قاضی‌نوری، میرزایی و قاضی‌نوری، ۲۰۰۹) و استراتژی‌هایی برای توسعه فناوری ارائه دهد (قاضی‌نوری و فرازکیش، ۲۰۰۹). اما در حوزه فناوری‌های نوظهور بیمه‌ای هنوز اقدامات لازم صورت نگرفته است. بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای در ایران فعالیت خود را از سال ۱۳۹۳ آغاز کرده‌اند اما حوزه فعالیت محدودی دارند و اغلب به صورت پلتفرم‌های آنلاین فروش بیمه فعالیت دارند و هنوز به حوزه‌هایی مانند ارزیابی ریسک، ارزیابی، ثبت و پرداخت آنلاین خسارت و سایر فعالیت‌های زنجیره بیمه ورود نکرده‌اند (پهلوانیان شیرخدايي و قاضی‌نوری، ۱۴۰۱، الف). بخشی از این محدودیت‌ها به دلیل ابهام در قوانین موجود است و باعث می‌شود حوزه فعالیت قانونی بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای مشخص نباشد. فعالیت فین‌تک‌ها مستلزم فراهم بودن فضایی شفاف و تنظیم‌شده برای فعالیت است و به این لحاظ اغلب در حوزه فین‌تک کمبودهایی وجود دارد (پهلوانیان، شیرخدايي و قاضی‌نوری، ۱۴۰۲). دستگاه‌های نظارتی، دولت‌ها و سیاست‌گذاران تعیین‌کننده قوانین و نحوه شکل‌گیری اینشورتک‌ها می‌باشند (یحیی‌زاده‌فر و همکاران، ۱۴۰۲) که به تعیین حدود فعالیت نوآوری‌های بیمه‌ای پرداخته و به بازیگران این حوزه جهت می‌دهند. لذا بررسی نحوه تنظیم‌گری اینشورتک‌ها و شناسایی ابعاد آن می‌تواند در توسعه این خدمات نوآورانه مؤثر باشد. لذا پژوهش حاضر با تمرکز بر حوزه بیمه و

15. Benlagha and Hemtit

16. Vanderlinden

داده‌های بزرگ، هوش مصنوعی، یادگیری ماشین^{۱۸}، ربات‌های گفتگو و مشاوره رباتیک، فناوری دفتر کل توزیع شده^{۱۹}، قراردادهای هوشمند^{۲۰}، بیمه هم‌تا به هم^{۲۱} و رایانش ابری؛ تأثیر بالقوه‌ای بر ارائه خدمات بیمه‌ای دارند (کاپیلو^{۲۲}، ۲۰۲۰). فناوری اطلاعات این پتانسیل را دارد که تک تک عناصر زنجیره ارزش را تغییر داده یا حتی مختل کند. زنجیره ارزش مجموعه‌ای از فعالیت‌های بیمه‌ای است که زنجیروار به همدیگر متصل‌اند و منجر به خلق خدمت یا محصولی جدید می‌گردند که برای مصرف‌کننده با ارزش بوده و برای شرکت سودآوری ایجاد می‌کند. زنجیره ارزش بیمه فعالیت‌هایی مانند توزیع، قیمت‌گذاری و صدور بیمه‌نامه، مدیریت ادعاها و غیره را پوشش می‌دهد. نوآوری در طول

به‌طور خاص فناوری‌های بیمه‌ای، به بررسی نحوه تنظیم‌گری و شناسایی خلأها می‌پردازد.

ادبیات موجود اغلب بر بازاریابی اینشورتک (بهرامی و همکاران، ۱۴۰۱)، چالش‌های استفاده از اینشورتک در شرکت‌های بیمه‌ای (یحیی‌زاده‌فر و همکاران، ۱۴۰۲)، پذیرش فناوری بیمه از سوی مشتریان (پارسامنش و همکاران، ۱۴۰۰) متمرکز بوده‌اند. در این میان نیاکان و همکاران (۱۴۰۳) به بررسی الگوی تنظیم‌گری صنعت بیمه در کشور پرداخته‌اند اما هنوز در زمینه‌ی مباحث تنظیم‌گری و قانون‌گذاری فناوری‌های بیمه‌ای و خلأهای تنظیم‌گری که فعالیت بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای در این صنعت را با چالش مواجه ساخته، مطالعه‌ای انجام نگرفته است، از اینرو پاسخ به این شکاف نظری، هدف مطالعه حاضر می‌باشد.

در ادامه در بخش دو، ابتدا اینشورتک و تأثیر آن بر زنجیره ارزش بیمه توضیح داده می‌شود. سپس الزامات تنظیم‌گری این حوزه بررسی می‌شود. در بخش سه، روش‌شناسی پژوهش که مبتنی بر مطالعه موردی است توضیح داده می‌شود. در بخش چهار، وضعیت فعلی اینشورتک در کشور و خلأهای تنظیم‌گری پیشروی آن مبتنی بر چارچوب مفهومی پژوهش ارائه می‌گردد و در نهایت در بخش ۵، نتایج حاصل از پژوهش بررسی می‌گردد و مدلی برای تنظیم‌گری بیمه و همچنین پیشنهادهایی برای بهبود وضع موجود ارائه می‌گردد.

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

فناوری می‌تواند چالش‌های صنعت بیمه را از بین برده و مسیر توسعه را هموار کند. فناوری‌های نوآورانه مانند اینترنت اشیا، تله‌ماتیک^{۱۷}، تجزیه و تحلیل

۱۷. تله‌ماتیک ابزاری است که بر اتومبیل نصب می‌شود و

اطلاعات شیوه رانندگی، مسافت طی شده در روز و ... را به‌طور مستقیم به شرکت بیمه‌ای ارسال می‌کند. شرکت‌های بیمه‌ای مبتنی بر اطلاعات حاصل از این دستگاه هزینه بیمه را برآورد می‌کنند.

18. Machine Learning (ML)

19. Distributed ledger Technology (DLT)

فناوری دفتر کل توزیع شده اساساً یک فناوری ذخیره‌سازی داده غیرمتمرکز بوده که می‌تواند به اشتراک‌گذاری داده‌ها، همگام‌سازی و تکثیر را در شبکه‌ای از چندین گره شبکه، آدرس فیزیکی یا سازمان بپردازد. به دلیل ماهیت اشتراکی، داده‌های این روش در برابر تغییرات مخرب توسط یکی از طرفین مقاوم هستند. دفتر کل توزیع شده همچنین می‌تواند شفافیت بسیار بیشتری نسبت به دفتر کل متمرکز باشد.

۲۰. قراردادهای هوشمند قراردادهایی هستند که مبتنی بر برنامه‌نویسی به صورت خودکار اجرا می‌شوند و در حوزه بیمه کمک می‌کند بدون نیاز به ارتباط با شخص واسط، پرداخت‌های بیمه‌ای و دریافت خسارت با سرعت بالا انجام شود.

۲۱. مدل هم‌تا به هم‌تا یک مدل غیرمتمرکز است که در آن هم‌تایان حق و تعهداتی را به اشتراک می‌گذارند. در بیمه هم‌تا به هم‌تا نیز بیمه‌گذاران با کمک فناوری‌های دیجیتال به یکدیگر متصل می‌شوند و با پرداخت سهم مشخصی، ریسک‌ها را با یکدیگر به اشتراک می‌گذارند.

22. Capiello

مهمی در کشف تقلب به‌ویژه در بخش بیمه ایفا کنند

برای توسعه این‌شور تک، از یک سو نیاز به اکوسیستم فناورانه است که از طریق نوآوری، تخصیص بهینه منابع و کاهش هزینه مبادله به بهبود تجربه مشتری، ارتقای کارایی اقتصادی و افزایش رقابت در صنعت بیمه بیانجامد (تیگلند^{۲۶}، ۲۰۱۸). از سوی دیگر ظهور فناوری‌های جدید در یک صنعت با چالش‌هایی برای نهادهای سیاست‌گذار به جهت تضاد منافع با بازیگران سنتی، نیاز به حفاظت از اطلاعات مشتریان، حمایت از حقوق مصرف‌کننده، جلوگیری از تقلب و... روبروست. علاوه بر آن توسعه بیمه مستلزم فراهم بودن زیرساخت به لحاظ امنیت داده‌ها و اشتراک‌گذاری آن‌ها است (استوارت و جورجینز^{۲۷}، ۲۰۱۸). عوامل فرهنگی و نگرش مشتریان و جلب اعتماد آن‌ها (کیوتری، ۲۰۱۹) و مباحث اخلاقی و حریم خصوصی (رضائیان و قاضی‌نوری، ۱۳۸۹) نیز مطرح است. دستیابی به این اهداف نیازمند تنظیم‌گری هوشمند و فعال است. در ایران استارت‌آپ‌های بیمه‌ای در گام‌های آغازین هستند و هنوز برای ورود به مراحل مختلف زنجیره ارزش بیمه مانند ارزیابی ریسک، ارزیابی خسارت و... توسعه نیافته‌اند. اغلب دانش استارت‌آپ‌ها در جذب مشتری و فروش محصولات بیمه‌ای توسط رژیم سنتی استفاده می‌شود و استارت‌آپ‌ها در راستای فروش محصولات بیمه‌ای و مقایسه قیمت فعالیت می‌کنند که آن هم با مشکلاتی به لحاظ تضاد منافع با کارگزاران و نمایندگان بیمه همراه بوده است. به دلیل حساسیت و استراتژیک بودن حوزه مالی در کشور و با توجه به ماهیت بیمه به لحاظ حمایت

زنجیره ارزش دربرگیرنده اقداماتی مانند مدیریت ریسک از طریق سازوکارهای امتیازدهی مبتنی بر داده‌ها، ارائه خدمات از طریق گوشی‌های همراه و همچنین حفظ مشتری می‌شود (واندرلیندن و همکاران، ۲۰۱۹). تحولات حاصل از فناوری می‌تواند منجر به تغییر اساسی در کسب و کار اصلی بیمه‌گران، تغییر فرآیندهای پذیره‌نویسی و قیمت‌گذاری آن‌ها در زنجیره ارزش بیمه شود. فناوری امکان نظارت بر رفتار بیمه‌گذاران از طریق دستگاه‌های الکترونیکی، کسب اطلاعات دقیق‌تر برای ارزیابی و قیمت‌گذاری بیمه‌نامه‌ها فراهم می‌سازد. یکی دیگر از بخش‌های مهم زنجیره ارزش بیمه‌گران که تحت تأثیر دیجیتال‌سازی قرار می‌گیرد، فرآیند رسیدگی به خسارت^{۲۳} است. شرکت فناور بیمه‌ای می‌تواند یک فرآیند دیجیتال، ساده و شفاف برای بررسی ادعاها و حل و فصل دعاوی و تسویه حساب فعال کند (کاپیلو، ۲۰۲۰). فناوری باعث می‌شود استفاده از خدمات بیمه‌ای در طول شبانه‌روز میسر باشد، امکان مقایسه حق بیمه‌ها و استعلام قیمت را فراهم می‌آورد و پرداخت خسارت به‌صورت آنلاین به تسریع دریافت خدمات می‌انجامد.

همکاری شرکت‌های بیمه با شرکت فناور بیمه‌ای باعث بهبود کارایی و اثربخشی، توسعه محصولات شخصی‌سازی‌شده و سفارشی، کاهش هزینه و افزایش وفاداری مشتری می‌شود (هاگان^{۲۴}، ۲۰۱۸). یکی از کاربردهای مهم فناوری در صنعت بیمه، کشف تقلب است (حمدون^{۲۵}، ۲۰۲۱). هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی با ارائه روشی مؤثر برای شناسایی فعالیت‌های متقلبانه، کاهش هزینه‌ها و افزایش سودآوری برای شرکت، می‌توانند نقش

23. claims-handling

24. Hagan

25. Hamdoun

26. Teigland

27. Stewart and Jurjens

با مطالعه صنعت بیمه در ایران نشان دادند نظریه منفعت عمومی چارچوبی مناسب برای تبیین تنظیم‌گری‌های صنعت بیمه در ایران است و از این رو بر ضرورت وجود نهادهای تنظیم‌گر در صنعت بیمه تأکید داشتند.

تنظیم‌گری اینشورتک کاهش اثرات مخرب فناوری و همچنین موانع توسعه اینشورتک را دنبال می‌کند (مارانو^{۳۱}، ۲۰۱۹). در بعد اول نگرانی‌هایی به لحاظ استفاده از فناوری در بیمه مطرح است. معرفی راه‌حل‌های نوآورانه معمولاً تعداد طرف‌های درگیر در اجرای بیمه را افزایش می‌دهد و تعاملات را پیچیده‌تر می‌کند. برای اطلاع‌رسانی و تعامل با اینشورتک‌های نوآور، به یک استراتژی پیشگیرانه برای آموزش موضوعات نظارتی نیاز است (آی‌ای‌اس^{۳۲}، ۲۰۱۸). در این راستا استفاده از سندباکس‌های تنظیم‌گری^{۳۳} راهکاری است که برای کمک به تازه‌واردان بازار طراحی شده است و به بنگاه‌های فناور بیمه‌ای کمک می‌کند تا در مورد پیامدهای نظارتی راه‌حل‌های خود بازخورد دریافت کنند. بعد دوم متمرکز بر موانع توسعه فناوری است. برای مثال یکی از مواردی که فعالیت بنگاه‌های فناور بیمه‌ای را با چالش مواجه می‌سازد مباحث مربوط به سهم بازار است. بنگاه‌های نوآور بیمه‌ای، پتانسیل دستیابی به سهم بزرگی از بازار را دارند (پی‌دبلیوسی^{۳۴}، ۲۰۲۰) و این منجر به تعارض منافع با بیمه‌گذاران سنتی می‌شود و مشکلاتی را در مسیر توسعه اینشورتک به وجود می‌آورد. عامل دیگر ریسک‌های سایبری است. سرقت اطلاعات و ارسال ویروس به سیستم‌های اطلاعاتی سازمان‌ها در جهان

از سایر نهادها و پوشش ریسک، مدیران محتاطانه و ریسک‌گریز عمل کردند که باعث شد تنظیم‌گری این حوزه محتاطانه، تدریجی و محدود باشد (پهلوانیان شیرخدایی و قاضی‌نوری، ۱۴۰۱، الف). اینشورتک‌ها با مباحث حقوقی وابستگی گسترده‌ای دارند (مانز^{۲۸}، ۲۰۲۰). مقررات بسته در این حوزه باعث از دست دادن فرصت‌های نوآوری می‌شود. لذا بررسی نحوه تنظیم‌گری اینشورتک‌ها و شناسایی ابعاد آن می‌تواند در توسعه این خدمات نوآورانه مؤثر باشد. در ادامه مباحث مربوط به تنظیم‌گری و قانون‌گذاری تشریح می‌گردد.

۱.۲. تنظیم‌گری اینشورتک‌ها

در ادبیات، تنظیم‌گری اینشورتک‌ها از زوایای مختلفی بررسی شده است. یکی از جریان‌های فکری مربوط به نظریه منفعت عمومی^{۲۹} و نظریه تسخیر^{۳۰} است. عده‌ای تنظیم‌گری را برای عملکرد درست نظام حکمرانی ضروری می‌دانند و وجود نهادهای تنظیم‌گر را مفید می‌دانند و معتقدند تنظیم‌گری منجر به تحقق منافع عمومی، ارتقای مشارکت در نظام سیاسی، درگیر ساختن گروه‌های حرفه‌ای و افزایش همگرایی اجتماعی می‌شود. این دیدگاه تحت عنوان نظریه منفعت عمومی در ادبیات مطرح است. در مقابل، عده‌ای دیگر، مخالف تنظیم‌گری هستند و بر این باورند که افراد بانفوذ برای کسب منفعت بر نهادهای تنظیم‌گر اثر می‌گذارند. به عبارت دیگر تنظیم‌گری را محصول تضارب منافع گروه‌های قدرت می‌داند. این دیدگاه تحت عنوان نظریه تسخیر مطرح است (مرکز پژوهش‌ها مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۷). نیاکان و همکاران (۱۴۰۳)

31. Marano

32. IAIS

33. Regulatory sandbox

34. PWC

28. Manes

29. Public Interest Theory

30. Regulatory Capture

به بازار را به تعویق می‌اندازد (اندرسن^{۳۹} و همکاران، ۲۰۲۰)؛ چراکه طراحی محصول در بخش‌های زیاد تنظیم‌شده^{۴۰}، مستلزم مطابقت با الزامات تنظیم‌گری بوده و این مهم دستیابی به نوآوری را با چالش مواجه می‌سازد (لئونگ^{۴۱} و همکاران، ۲۰۱۷). همچنین، قوانین جدید حفاظت از داده‌ها، سرمایه‌گذاری در اقدامات امنیت سایبری را ضروری کرده و هزینه‌های عملیاتی را برای بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای افزایش می‌دهد. افزایش هزینه‌های انطباق شرکت‌ها را از ارائه محصولات جدید منصرف می‌کند. علاوه بر آن، الزاماتی مانند تعیین حداقل سرمایه برای تبدیل استارت‌آپ‌ها به بیمه‌گر و یا نماینده/کارگزار بیمه اگرچه به منزله حمایت از نافعین صنعت بیمه است، اما می‌تواند به‌عنوان مانعی برای ورود به بازار جدید باشد (ای‌سی‌دی^{۴۲}، ۲۰۱۳). توسعه فین‌تک‌ها مستلزم هماهنگ شدن با تحولات بین‌الملل است (نیلچیان، کاباران‌زادقدیم و حقیقت‌منفرد، ۱۴۰۰). پذیرش استانداردهای بین‌المللی پیچیدگی مقررات را افزایش می‌دهد؛ زیرا تنظیم‌گران ملی اغلب هنگام اجرای مقررات بین‌المللی جدید، قوانین محلی قدیمی را حفظ می‌کنند و استانداردهای مذکور تنها بار اضافه‌ای بر این شرکت‌ها تلقی می‌شود. لذا تنظیم‌گران در سراسر جهان در تلاش‌اند تا تعادل مناسب بین محافظت از مصرف‌کننده، حفظ ثبات مالی و ایجاد انگیزه کافی برای نوآوری فین‌تک ایجاد کنند و از ایجاد یک محیط بیش‌ازحد تنظیم شده یا تنظیم نشده پرهیز نمایند (بانک فدرال رزرو فیلادلفیا^{۴۳}، ۲۰۱۸).

و بخصوص در ایران افزایش یافته و این امر باعث افزایش نگرانی شده است. شرکت‌های بزرگ بیمه در رویارویی با شرکت‌های فناوری بیمه‌ای در مورد روند قانونی همکاری به‌ویژه در مورد به اشتراک‌گذاری داده‌ها نگران هستند. این موضوع همکاری نهادهای ذکر شده را با خلل مواجه می‌سازد. باید چارچوب‌های ایده‌آل برای برقراری امنیت شناسایی و اجرا گردد (سومپالی، تانگلا و یالامانچیلی^{۳۵}، ۲۰۲۰). مسئله دیگر متمرکز بر دوگانه رعایت عدالت است. بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای می‌توانند نرخ‌ها و بیمه‌نامه‌های شخصی‌سازی‌شده و بسیار دقیق‌تری را به مشتریان ارائه دهند؛ این‌گونه که افراد با ریسک‌های پایین‌تر هزینه کمتری پرداخت کنند و افراد پرریسک‌تر، هزینه بیشتری پرداخت نمایند. وجود تمایز قیمتی به عادلانه بودن نرخ‌ها کمک می‌کند اما ممکن است از نظر اجتماعی نامطلوب تلقی شود (علی‌محمدی و رحیمی، ۱۴۰۰). با توجه به موارد ذکر شده، لازم است متناسب با تحولات، مقررات هم مورد بازبینی قرار گیرد و متحول شود.

از سوی دیگر برقراری تعادل میان سطح تنظیم‌گری و حمایت از نوآوری حائز اهمیت است. پیشرفت در مقررات^{۳۶} مبنای قانونی برای حفاظت از مصرف‌کننده و اطلاعات محرمانه فراهم کرده و همچنین نوآوری و توسعه را تشویق می‌کند و باعث همکاری و مشارکت (به‌عنوان مثال همکاری فین‌تک و شرکت‌های مخابراتی^{۳۷} در بانکداری) می‌شود (شیخ، الحرثی و علمودی^{۳۸}، ۲۰۲۰). اما برخی محققان نشان دادند که محدودیت‌های تنظیم‌گری برای تازه‌واردان منجر به ایجاد مانع در مسیر نوآوری شده و ورود

39. Andersen

40. Highly Regulated

41. Leong

42. OECD

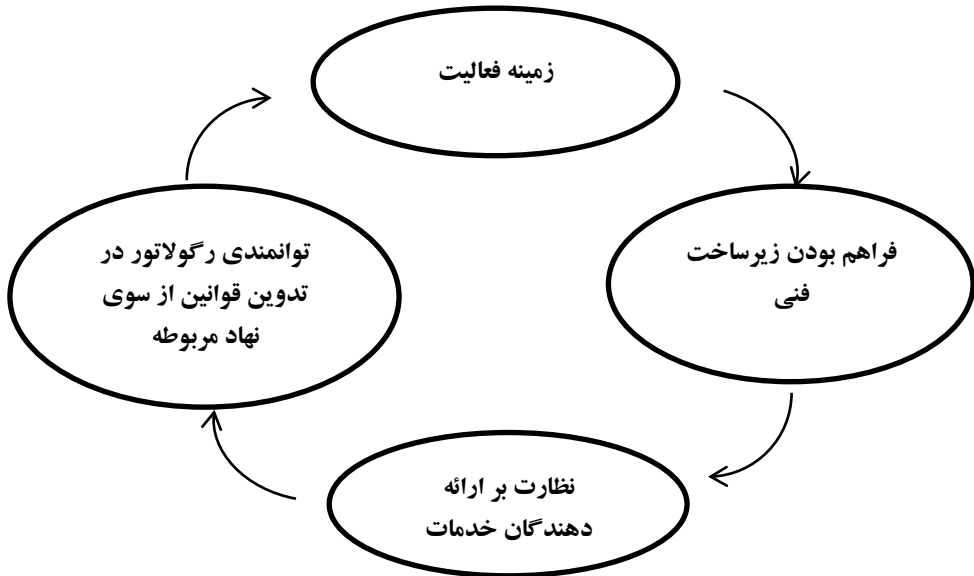
43. Federal Reserve Bank of Philadelphia

35. Somepalli, Tangella and Yalamanchili

36. Regulations

37. Telecom

38. Shaikh, Alharthi and Alamoudi

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش برای تنظیم‌گری اینشورتک‌ها

پرداخت به نحو بهتری میسر می‌شود. علاوه بر آن توانایی و دیدگاه تنظیم‌گران را نیز مورد توجه قرار داده‌اند زیرا تنظیم‌گران مالی اغلب رویکردی سنتی و محافظه‌کار دارند و به‌ندرت متخصص فناوری هستند و این ارزیابی مدل‌های کسب‌وکار جدید را دشوار می‌سازد (مایکلز و هومر^{۴۴}، ۲۰۱۸). با توجه به جامعیت ابعاد تنظیم‌گری ارائه شده از سوی میشل و هومر (۲۰۱۸)، از ابعاد ذکر شده در تنظیم چارچوب مفهومی پژوهش حاضر استفاده شده است (شکل ۱) و ملاحظات مطرح شده در بخش نظری در مصاحبه با فعالان و ذینفعان این حوزه در نظر گرفته شده است.

تنظیم‌گری اینشورتک مستلزم آن است که تنظیم‌گران فهم درستی از پدیده داشته باشند و به ابزارهای مناسب سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مسلط شوند. در این راستا، میشل و هومر (۲۰۱۸) به ضرورت تدوین برنامه‌های هویت دیجیتال تأکید کرده‌اند و معتقدند از این طریق امکان شناسایی مصرف‌کنندگان در سیستم مالی رسمی؛ فراهم‌سازی زیرساخت پهنای باند دیجیتال و شبکه‌های پذیرش پرداخت برای دسترسی به همه کاربران؛ دیجیتال‌سازی پرداخت‌های دولت با هدف کاهش هزینه‌ها، ارتقای شفافیت، مهار فساد؛ تشویق شهروندان به افتتاح حساب در سیستم مالی رسمی و تسهیل این فرایند؛ تعریف چارچوب تنظیم‌گری فعال برای تدوین قوانین و دستورالعمل‌های جدید؛ فراهم‌سازی سازوکار نظارت بر ارائه‌دهندگان خدمات

44. Michaels and Homer

جدول ۱ معرفی خبره‌ها

ردیف	حوزه فعالیت	سابقه فعالیت	ردیف	حوزه فعالیت	سابقه فعالیت
۱	مدیر تحول دیجیتال شرکت بیمه	۱۰ سال	۱۰	بنیان‌گذار استارت‌آپ بیمه‌ای	۷ سال
۲	مدیر شرکت سهامی عام و خصوصی بیمه	۱۵ سال	۱۱	مشاور معاونت علمی در حوزه بیمه	۱۰ سال
۳	مدیر تحول دیجیتال شرکت بیمه	۸ سال	۱۲	محقق نوآوری پژوهشکده بیمه	۱۰ سال
۴	مدیر شرکت بیمه خصوصی	۸ سال	۱۳	مدیرعامل شرکت فناوری بیمه‌ای	۱۰ سال
۵	مدیر مرکز نوآوری صنعت بیمه	۵ سال	۱۴	حوزه فنی بیمه مرکزی	۲۵ سال
۶	مدیر ارائه‌دهنده راهکار جامع بیمه‌گری	۸ سال	۱۵	مدیرعامل شرکت کارگزار بیمه	۲۰ سال
۷	مدیر شرکت توسعه مدیریت و سرمایه‌گذاری حوزه بیمه	۶ سال	۱۶	مدیرعامل شرکت بیمه	۳۰ سال
۸	معاونت طرح و توسعه بیمه مرکزی	۵ سال	۱۷	حوزه نظارت صنعت بیمه	۲۴ سال
۹	بنیان‌گذار استارت‌آپ بیمه‌ای	۷ سال			

در این پژوهش تنظیم‌گری اینشورتک‌ها از سه بعد مورد بررسی قرار می‌گیرد. ابتدا به شرایط زمینه‌ای و فراهم بودن زیرساخت‌ها توجه می‌شود. علاوه بر آن، جهت‌دهی به اقدامات بازیگران حوزه اینشورتک نیز مدنظر است. لذا از یک سو بر قانون‌گذاری نهاد ناظر و از سوی دیگر بر ارائه‌دهندگان خدمات بیمه‌ای (شرکت‌های بیمه و بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای) تمرکز شده است. در بعد نهادهای ناظر، به توانمندی بازیگران این حوزه در ساماندهی به فعالیت‌ها و توسعه اینشورتک توجه می‌شود و در بعد ارائه‌دهندگان خدمات نیز اقدامات استارت‌آپ‌های اینشورتک و شرکت‌های بیمه‌ای مورد بررسی قرار می‌گیرد. در ادامه روش انجام پژوهش و گام‌های آن تبیین می‌شود.

۳. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر پژوهشی کاربردی مبتنی بر پارادایم

تفسیری است و با استفاده از روش کیفی مطالعه موردی به تعیین خلأهای تنظیم‌گری در حوزه اینشورتک پرداخته است. مسئله این پژوهش توسعه کاربرد فناوری در صنعت بیمه به‌منظور افزایش ضریب نفوذ بیمه است و سؤال پژوهش متمرکز بر چگونگی تنظیم‌گری اینشورتک و شناسایی خلأهای تنظیم‌گری است. در این پژوهش تمرکز بر توسعه اینشورتک‌ها در ایران است که با وجود اینکه فعالیت خود را از سال ۱۳۹۳ آغاز کرده‌اند اما دامنه فعالیت محدودی داشته‌اند و هنوز مراحل زنجیره ارزش بیمه را پوشش ندادند. طبق پژوهش میشل و هومر (۲۰۱۸)، قانون‌گذاری و تنظیم‌گری فین‌تک‌ها از ابعاد فراهم بودن زمینه، دیدگاه ناظر و نظارت بر ارائه‌دهندگان خدمات قابل بررسی است. در پژوهش حاضر نیز ابتدا مبتنی بر چارچوب مفهومی ارائه شده فراهم بودن زمینه، پیگیری تنظیم‌گر در فراهم‌سازی زیرساخت، توانمندی تنظیم‌گر و همچنین نحوه

کنار بررسی تحقیقات مرتبط تمرکز دارد؛ در این تحقیق ابتدا داده‌ها از منابع دست اول مبتنی بر مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته جمع‌آوری و تحلیل شد. علاوه بر آن، تحقیقات مرتبط برای تعیین جایگاه در بخش نظری به صورت کامل انجام گرفت. سپس نتایج در اختیار مصاحبه‌شوندگان قرار گرفت و از آن‌ها بازخورد دریافت شد، تا اطمینان حاصل شود از همخوانی نتایج به دست آمده در پژوهش با تجربه‌هایی که این افراد در حوزه کاری خود داشته‌اند. برای اعتبارسنجی بیرونی تحقیق، طبق نظر کرسول (۲۰۱۳) و کمپبل (۲۰۲۰) مبنی بر ارزیابی متخصصان بیرونی و راهبرد مثلث‌سازی^{۴۵}، از نظرات افراد خارج از فرایند پژوهش که دانش و تجربه مرتبط با موضوع را داشته‌اند در کنار مراجعه به گزارش‌های مکتوب نهادهای تنظیم‌گر و مطالعات پژوهشی مرتبط، جهت اعمال اصلاحات، استفاده شد.

۴. یافته‌ها

طبق یافته‌های حاصل از مصاحبه و تحلیل آن، وضعیت فعلی اینشورتک در کشور و خلأهای تنظیم‌گری پیش‌روی آن شناسایی شده است. در ادامه هر یک از این عوامل توضیح داده می‌شود.

۴.۱. عوامل زمینه‌ای

اندازه بازار: اندازه بازار بر نوع نگاه تنظیم‌گر به فعالیت بنگاه‌های فنوار بیمه‌ای در بازار بیمه مؤثر است. مهم‌ترین شاخص عملکردی صنعت بیمه شاخص

۴۵. این فرآیند شامل تأیید شواهد از منابع مختلف برای روشن کردن یک موضوع یا دیدگاه است. هنگامی که محققان کیفی شواهدی را برای مستندسازی یک کد یا موضوع در منابع مختلف داده پیدا می‌کنند، اطلاعات را مثلث‌بندی می‌کنند و به یافته‌های خود اعتبار می‌دهند.

نظارت بر ارائه‌دهندگان خدمات مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش عوامل زمینه‌ای به فضای فعالیت که به وضع موجود شکل داده است اشاره دارد. علاوه بر آن در تشریح شرایط موجود، اقدامات و رفتارهای نهادینه شده بازیگران تاثیرگذار مورد توجه قرار گرفته است. با شناسایی چالش‌ها، می‌توان شناسایی خلأهای قانونی و تنظیم‌گری را تسهیل کرده و مبتنی بر آن راهکارهایی برای بهبود صنعت ارائه داد.

واحد تحلیل در این پژوهش افراد فعال در حوزه اینشورتک کشور هستند. از این رو مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته در نیمه دوم ۱۴۰۲ صورت گرفت و تفسیر یافته‌ها مبتنی بر مصاحبه‌ها انجام شده است. از طریق مصاحبه، داده‌های لازم درباره ضعف‌های زیرساختی، موانع موجود از سوی قانون‌گذاران و تنظیم‌گران و همچنین مشکلات که از سوی ارائه‌دهندگان خدمات در مسیر توسعه اینشورتک‌ها وجود دارند بررسی و تفسیر شد و بر اساس آن پیشنهادهایی برای تنظیم‌گری این حوزه ارائه گردید.

در جدول ۱ فعالان حوزه اینشورتک کشور که مصاحبه با آن‌ها انجام شده معرفی شده است. روش نمونه‌گیری، روش گلوله‌برفی بوده و هر خبره، خبره دیگری را معرفی کرده است. مصاحبه‌ها تا حصول اشباع نظری پیگیری شده است.

بر اساس ادبیات نظری مرور شده و مدل مفهومی پژوهش مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته طراحی شد که در هر بخش با ذینفع مرتبط تعدیل گردید. مصاحبه‌ها تا دستیابی به اجماع نظری ادامه پیدا کرد تا جایی که دیگر مضمون و کد جدیدی شناسایی نشد. در ارزیابی و اعتبارسنجی درونی پژوهش، مطابق با نظر شنتون (۲۰۰۴) که بر کامل بودن و دقت اطلاعات جمع‌آوری شده در

اینشورنس) و سامانه سنهاب (سامانه نظارت و هدایت الکترونیکی بیمه) خلاصه می‌شود که هر دو هدف ایجاد یکپارچگی در صنعت بیمه را دنبال می‌کنند. محدودیت زیرساخت مانع از شکل‌گیری یکپارچگی قابل قبول در صنعت بیمه شده است. سامانه سنهاب^{۴۶} نیز یکپارچگی لازم بین بیمه و سایر صنایع را فراهم نساخته است. عدم یکپارچگی اطلاعات در صنعت بیمه مانع حرکت به سوی بیمه باز^{۴۷} محسوب می‌شود.

ارتباط با سایر صنایع: فراهم‌سازی زیرساخت برای در دسترس قرار دادن داده‌های معتبر و سالم از جمله مهم‌ترین پیش‌نیازها برای ارائه خدمات بیمه‌ای سفارشی‌سازی شده و تخصصی است. سوق دادن بیمه‌های دولتی و خصوصی به سمت تحول دیجیتال از سوی دولت و همچنین تلاش برای فراهم‌سازی زیرساخت ارتباطی میان صنعت بیمه و سایر صنایع و تشویق همکاری بنگاه‌های فناور بیمه‌ای با ارائه‌دهندگان خدمات سنتی بیمه از راهکارهای توسعه اینشورتک‌ها در کشور است. اصلاح آیین‌نامه ۱۰۴ بیمه شکل گرفت با این هدف که سرمایه‌گذاری در حوزه توسعه نوآوری در صنعت بیمه با انگیزه بیشتری توسط شرکت‌های بیمه صورت گیرد.

۴.۳. اقدامات تنظیم‌گر

تصدی‌گری و مداخله‌گری به‌جای تسهیل‌گری:

۴۶. سامانه سنهاب امکان تبادل اطلاعات میان صنعت بیمه با سایر صنایع را فراهم ساخته است. علاوه بر آن، بیمه‌نامه‌های ثبت شده توسط شرکت‌های بیمه در سنهاب ثبت می‌شوند و در اختیار استارت‌آپ‌ها قرار می‌گیرند تا استارت‌آپ‌ها بتوانند متناسب با نیازهای موجود خدمات ارائه دهند و هزینه بیمه‌ای خانوار را به حداقل برسانند.

۴۷. بیمه باز مبتنی بر ظرفیت‌های محصولات و فناوری‌های اینشورتک میسر می‌شود و به فراهم‌سازی فضایی برای دسترسی به اطلاعات مشتریان اشاره دارد

ضریب نفوذ بیمه است. صنعت بیمه در ایران دارای شاخص ۱،۸ درصدی و رتبه ۶۶ است که طی دو سال اخیر فرایندی نزولی را طی کرده است که نشان می‌دهد صنعت بیمه دارای چالش‌های جدی در این حوزه است. ویژگی‌هایی مانند کوچک بودن بازار صنعت بیمه که مبتنی بر آمار چیزی در حدود ۶ میلیارد دلار است و همچنین فعالیت بیش از ۳۲ شرکت که بیش از ۳۰ درصد حق بیمه تولیدی در اختیار شرکت بیمه ایران است نشان می‌دهد ظرفیت اقتصاد مقیاس در این زمینه شکل نگرفته است. عدم رقابت سازنده در این زمینه باعث شده است که ظرفیت جذب نوآوری در این صنعت پایین باشد.

تحریم‌ها: از آنجایی که یکی از راه‌های توسعه اینشورتک‌ها از طریق همکاری و ارتباط با شرکت‌های خارجی بوده و همچنین به دلیل اهمیت گسترش صنعت بیمه در خارج از کشور، وجود تحریم‌ها به‌عنوان یکی از موانع عنوان شده است. در این راستا مصاحبه‌شونده (۸) عنوان می‌کند: «شرکت‌های خارجی زمانی که متوجه می‌شوند طرف مقابلشان از ایران هستند، همکاری شکل نمی‌گیرد». در واقع، وجود تحریم‌ها و وصل نشدن به زنجیره ارزش جهانی به‌عنوان یکی از دلایل عدم توسعه صنعت بیمه به‌طور کلی و اینشورتک‌ها به‌طور خاص معرفی شده است که از جمله موضوعات زمینه‌ای برای توسعه اینشورتک در کشور می‌باشد.

۴.۲. عوامل زیرساختی

یکپارچه‌سازی خدمات بیمه درون صنعت: توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات در حوزه بیمه بسیار محدودتر از بازار پول است. اکوسیستم فین‌تک، مدل‌های دسترسی باز و زیرساخت‌های مربوطه در صنعت بیمه بسیار محدود بوده است. اقدامات فناورانه در صنعت بیمه در بیمه‌گری متمرکز (کور

باشند. همانطور که مصاحبه‌شونده (۱) به این موضوع اینگونه اشاره می‌کند: «اگر نهاد ناظر و دستگاه‌های دولتی، به اکوسیستم‌سازی و محول کردن آن به مجموعه‌های خصوصی روی نیاورند، بستر به همین شکلی که در حال حاضر وجود دارد خواهد ماند، که یکی از آن‌ها همین عدم توسعه API می‌باشد». در خصوص تصدی‌گری نیز، به‌عنوان مثال، یکی از بخش‌های زنجیره ارزش بیمه، که همان ارزیابی خسارت می‌باشد به لحاظ قانونی توسط شرکت‌های بیمه صورت نمی‌گیرد و شرکت موظف است تا از ارزیابانی خارج از شرکت خدمت خریداری کند. در حال حاضر بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای که در این زمینه صاحب ایده بوده‌اند، از ادامه فعالیت با شرکت‌های بیمه بازمانده‌اند و بیمه مرکزی باید بستر مناسبی برای فعالیت آن‌ها در صنعت بیمه و تسهیل صدور مجوزهای آن‌ها ایجاد کند.

ظرفیت‌های محدود تنظیم‌گر برای توسعه این‌شورتک: تحلیل مصاحبه‌ها نشان می‌دهد که از منظر تنظیم‌گری در حدود ۱۰۵ آیین‌نامه‌ی فعالیت برای شرکت‌های بیمه در حوزه‌های مختلف تأسیس، تشخیص صلاحیت، توانگری، نگهداری ذخایر و ... موارد وجود دارد. درواقع تلاش شده به ابعاد مختلف فعالیت شرکت‌های بیمه توجه شود اما زمانی که استفاده از ظرفیت فناوری‌های نو برای بهبود صنعت و توسعه مدل کسب‌وکارهای جدید مطرح می‌شود این تعداد از مقرر محدودکننده خواهد بود. ضمن اینکه قوانین و آیین‌نامه‌های تصویب شده از سوی بیمه مرکزی و شورای عالی بیمه اغلب دیدگاه منفی و مبتنی بر خلاف قانون بودن به شرکت‌های نوآور دارد و این ناشی از عدم پیگیری تحولات فناورانه بیمه‌ای و عدم انطباق با آن از سوی نهاد ناظر است. ایجاد تغییر در قوانین و مقررات و توجه آن‌ها به ایجاد مشوق‌ها و یا

یکی از ویژگی‌هایی که به‌صورت مکرر از سوی شرکت‌های بیمه و همچنین فعالان حوزه این‌شورتک مطرح شده است، نقش دوگانه تصدی و تولی‌گری بیمه‌ی مرکزی می‌باشد. درزمینه‌ی بیمه‌های اتکایی، بیمه مرکزی ورود اجرایی داشته و این موضوع در تعامل با شرکت‌ها برای تنظیم‌گری، چالش‌هایی را به وجود آورده است. به‌عنوان مثال بخش زیادی از سرمایه‌گذاری در این صنعت از طریق خود بیمه مرکزی به‌واسطه‌ی بیمه، اتکایی رخ می‌دهد که رویکرد سنتی باعث شده این موضوع کمتر مد نظر قرار گیرد. انتظار می‌رود بیمه مرکزی به‌عنوان نهاد ناظر و قانون‌گذار، تنها با تصویب قوانین و مقررات تسهیل‌گر به رشد و توسعه این‌شورتک‌ها کمک کند. اما مشاهده می‌شود که خود به‌عنوان مداخله‌گر (به‌عنوان مثال بحث سویچ مرکزی) ورود پیدا کرده است و در مواردی از قبیل ارزیابی خسارت، با تأسیس شرکت‌های تابعه و تشویق شرکت‌های بیمه در استفاده از خدمات آن‌ها، راه ورود و توسعه این‌شورتک‌ها را بسته است. سویچ بیمه، یکی از بارزترین مداخله‌گری‌های بانک مرکزی است که ریشه در آیین‌نامه ۷۵ دارد و هدف کنترل مالی شرکت‌های بیمه را دنبال می‌کند. بیمه مرکزی به‌جای استفاده از معیارها و راهکارهایی مانند سنجش توانگری مالی و پرداخت خسارت شرکت‌ها، با ایجاد سویچ و مکلف کردن تمامی شرکت‌ها به استفاده از آن، در درجه اول، مانع توسعه API^{۴۸} توسط شرکت‌های خصوصی شده است و در درجه دوم، امکان توسعه محصولات جدید بیمه‌ای را بسته است؛ چراکه بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای برای توسعه و معرفی محصولات جدید بیمه‌ای، نیاز به اطلاعات دارند و باید به API شخص ثالث دسترسی داشته

۴۸. واسط: Application Programming Interface (API) برنامه‌نویسی نرم‌افزار کاربردی

ارائه تسهیلات درزمینه‌ی رشد و توسعه اینشورتک‌ها می‌تواند بیمه‌گران سنتی را نیز به استفاده از ایده‌های جدید و ایجاد مسیر همکاری با شرکت‌های نوآور سوق دهد. اخیراً با تصویب آیین‌نامه ۱۰۵ در قالب فعالیت‌های بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای رویکرد فعالی در صنعت بیمه برای توسعه نوآوری اتفاق افتاده است. تأسیس کمیسیون راهبری نوآوری صنعت بیمه و اداره کل نوآوری بیمه از این دست هستند. ایجاد محیط آزمون در قالب سندباکس‌های نظارتی نیز امکان فعالیت شرکت‌های نوآور در سطحی محدود و در فضایی کنترل شده را فراهم می‌کند. در این زمینه نیز صنعت بیمه رویکرد فعالی داشته است و بعد از بازار پول و بازار سرمایه محیط آزمون بخش بیمه نیز تصویب شده و در فرایند اجرا قرار دارد.

مالکیت داده: چالش دیگر، دشواری دسترسی نوآوران صنعت بیمه به اطلاعات و ایجاد محدودیت‌ها از سوی نهاد ناظر است که بالاتر شرح داده شد. دسترسی به اطلاعات از مسیر بیمه مرکزی میسر است و در برخی موارد بیمه مرکزی از اشتراک‌گذاری اطلاعات ممانعت می‌کند. باید آیین‌نامه‌ای تدوین شود که در آن ضوابط و شرایط دسترسی به اطلاعات مشخص شود. در این خصوص مصاحبه‌شونده (۵) اضافه می‌کند: «یکی از مشکلات رایج برای استارت‌آپ‌ها، عدم رعایت حقوق مالکیت معنوی و نبود ناظر برای رسیدگی به تخلفات در این زمینه است. شرکت‌های بیمه نیز یکی از مشکلات و موانع بر سر راه استارت‌آپ‌ها هستند که عمدتاً با تهدید و ارجاع به بیمه مرکزی امکان همکاری را می‌بندند».

عدم اطمینان و پیش‌بینی‌ناپذیری یکی دیگر از نمودهای ضعف قوانین و مقررات و همچنین عملکرد ضعیف بیمه مرکزی، غیرقابل پیش‌بینی بودن اقدامات آتی بیمه مرکزی و نااطمینانی

صاحبان ایده از توافق‌های نسبی با این نهاد است. بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای اغلب نسبت به بلا تکلیف ماندن ایده‌ها و نوآوری‌هایشان معترض هستند. در بسیاری موارد مشاهده شده که بیمه مرکزی در ابتدا به شرکت‌های نوآور اجازه فعالیت می‌دهد اما پس از مدتی از سوی نهاد ناظر تعطیل می‌شود. این موضوع انگیزه بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای را برای ارائه و ثبت ایده کاهش می‌دهد. ضمن اینکه بلا تکلیفی در طی زمان امکان سرقت ایده را نیز ایجاد می‌کند. ایجاد یک نهاد حامی برای پیش برد فعالیت‌های صاحبان ایده (مانند معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری و بر اساس قانون جهش تولید دانش‌بنیان برای حمایت از استارت‌آپ‌ها) می‌تواند برای پوشش این مسئله مؤثر باشد. البته در آیین‌نامه ۱۰۵ برای شرکت‌های که مجوز فعالیت شرکت فناوری بیمه‌ای گرفته‌اند ترتیباتی اندیشیده شده است.

در ایران ساختاری یکپارچه برای تنظیم‌گری امور مالی وجود ندارد. برای مثال تنظیم‌گری حوزه پرداخت و بانکداری با بانک مرکزی و تنظیم‌گری بیمه به عهده بیمه مرکزی است. این عدم یکپارچگی منجر به تداخل قوانین و مقررات و کند شدن جریان ورود نوآوری به بازار مالی می‌شود. ظرفیت‌های بالایی در ارتباط بازار پول، سرمایه و بیمه برای نوآوری‌های مالی وجود دارد. بیمه‌های عمر و سرمایه‌گذاری به‌عنوان یکی از رشته‌های بیمه زندگی ظرفیت بالایی دارند که منابع خرد را تجمیع کرده و در قالب لینک واحد^{۴۹} در بازار سرمایه سرمایه‌گذاری کنند. یا از ظرفیت بیمه برای بیمه اعتباری پلتفرم‌های تامین مالی جمعی استفاده گردد. همه این موارد می‌توانند ایده تشکیل بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای جدیدی باشند که در صورت تعامل نهادهای

49. Unit Link

بیمه‌ای که توانایی ارائه خدمت به شرکت‌ها را در راستای کاهش هزینه‌هایشان و افزایش سودآوری دارند مورد توجه شرکت‌های بیمه قرار نمی‌گیرند. این امر مانع از ایجاد تغییر در صنعت بیمه می‌شود. آیین‌نامه ۱۰۵ بیمه با ارائه مجوز به بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای تا حدی این مسیر را تسهیل کرده است. رویکرد فعال شرکت‌های بیمه‌ای در این زمینه نیز بستگی به مدیریت ارشد این شرکت‌ها و فضای اقتصادی کشور دارد.

رقابت میان شرکت‌های بیمه و بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای: شرکت‌های بیمه در ایران از تنگنای مالی هراس دارند و به همین دلیل اغلب از طریق سازوکارهایی چون نرخ شکنی و یا طولانی کردن فرآیندهای ادعای خسارت و پرداخت خسارت، ریسک نقدینگی را برای خود کاهش می‌دهند در حالی که تحولات صنعت بیمه در دنیا، شرکت‌های بیمه را به سمت تمرکز بر مدیریت ریسک و کاهش خسارات سوق داده است. علاوه بر آن، شرکت‌های بیمه در ایران با نرخ‌شکنی‌های غیرمنطقی (در بیمه‌هایی غیر از بیمه شخص ثالث مانند بیمه آتش‌سوزی و درمان و ...) سعی در جذب مشتری و فروش بیمه دارند و ارائه تخفیف‌های غیرمنطقی باعث می‌شود قیمت‌های واقعی که از سوی بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای ارائه می‌شود مورد استقبال قرار نگیرد و این باعث از دست رفتن بازار و ورشکستگی برای بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای می‌شود. در این راستا، لازم است استانداردهای نظارت مالی شرکت‌های بیمه برای جلوگیری از نرخ شکنی‌هایی که کفایت سرمایه را دچار چالش می‌کند افزایش یابد یا ضوابط نرخ‌گذاری‌ها برای شاخه‌های مختلف صنعت بیمه دقیق‌تر شود تا مانع بروز نرخ‌شکنی شود. مورد دیگر اینکه در حال حاضر در کشور عمدتاً خرید و فروش بیمه از طریق درگاه‌های آنلاین و کارگزاران برخط و از

تنظیم‌گر یعنی بانک مرکزی، بیمه مرکزی و سازمان بورس اوراق بهادار می‌توان به توسعه آن‌ها امیدوار بود.

وظایف چندگانه بیمه مرکزی: ارائه وظایف چندگانه از سوی بیمه مرکزی مانع از تخصصی‌سازی فعالیت‌ها می‌شود. بیمه مرکزی هم‌زمان وظیفه قانون‌گذاری، تنظیم‌گری شرکت‌های بیمه و ارائه‌دهندگان خدمت بیمه‌ای و همچنین نمایندگان و کارگزاری‌ها را به عهده دارد ضمن اینکه در صورت بروز ورشکستگی شرکت‌ها، بیمه مرکزی متولی پرداخت خسارت بیمه‌گذاران شرکت‌های خسارت‌دیده می‌باشد. عدم تمرکز بر یک وظیفه و پراکندگی وظایف مانع از عملکرد بهینه این نهاد می‌شود. باید برای یکپارچه‌سازی نهاد ناظر بخش مالی تلاش شود و تفکیک وظایف به نحوی شفاف بیان شود.

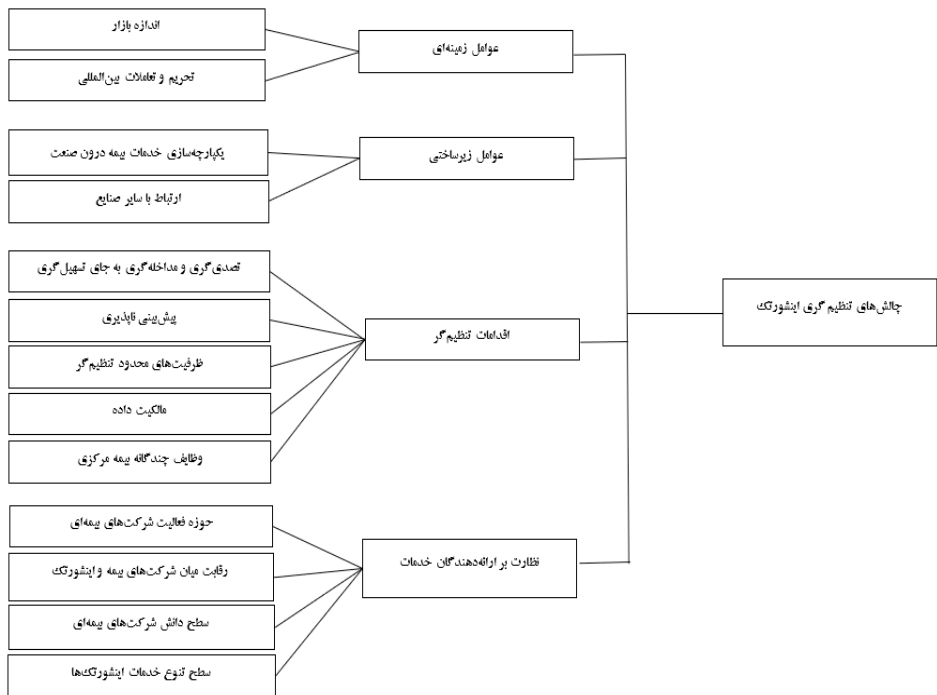
۴.۴. نظارت بر ارائه‌دهندگان خدمات

تنوع کم خدمات شرکت‌های بیمه‌ای: تنوع کم محصولات بیمه‌ای و اجباری بودن بیمه شخص ثالث، یک منبع درآمد مطمئن برای شرکت‌های بیمه ایجاد کرده است و باعث شده تمرکز شرکت‌ها تنها بر فروش باشد. ۷۵ درصد از حق بیمه‌های مربوط به بیمه‌های شخص ثالث (۳۳،۵ درصد)، درمان (۱۹،۲ درصد) و عمر (۱۵،۵ درصد) است. بیمه‌های عمر در ایران نسبت به جهان، درصد فراگیری پایین‌تری دارد و سهم رشته مذکور کمتر از ۱۶ درصد از کل پرتفوی صنعت است. تورم بالا، نوسانات زیاد و عدم امکان پیش‌بینی آینده، تبلیغات ناکافی، عدم تسلط کافی نمایندگان، هزینه‌های بالا و کارمزدهای متعدد منجر به عدم استقبال کافی از بیمه‌های زندگی در ایران شده است. در این شرایط حتی در صورت ارائه ایده‌های نو از شرکت‌های نوآور، شرکت‌های بیمه از این ایده‌ها استقبال نمی‌کنند و بنگاه‌های فناوری

زیرساخت‌های قانونی در قالب طرح‌های تشویقی و انگیزشی برای استفاده از ظرفیت اینشورتک‌ها از سوی شرکت‌های بیمه‌گر می‌تواند کمک‌کننده باشد. ارائه تخفیف‌های مالیاتی در بخش‌هایی که بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای در آن فعال هستند همچنین ایجاد انحصار فروش با محدودیت زمانی برای بیمه‌گرانی که از طریق همکاری با شرکت‌های نوآور محصولات بیمه‌ای جدید ارائه می‌دهند به بزرگ شدن اندازه بازار و افزایش تنوع محصولات کمک می‌کند.

سطح دانش شرکت‌های بیمه‌ای در همکاری با بنگاه‌های فناوری بیمه‌ای: عدم شناخت شرکت‌های بیمه از اینشورتک‌ها نیز چالش دیگری است که

طریق مقایسه خدمات و تخفیفات خریداری می‌شود که نشان‌دهنده تغییر سلیقه مردم و استقبال از خدمات آنلاین است. در این راستا مصاحبه‌شونده (۴) عنوان می‌کند: «ذائقه مردم تغییر کرده است، در حال حاضر در کشور نیز عمده بازار که متوجه بیمه‌نامه‌های خودرو می‌باشد، بیش‌تر از طریق درگاه‌های آنلاین و کارگزاران برخط انجام می‌گیرد. این امر به دلیل امکان خرید مقایسه‌ای و تخفیفات است». لذا نمایندگی‌ها و شبکه سنتی فروش برای حفظ بازارشان به جای مخالفت با شرکت‌های فناوری بیمه‌ای باید به سمتی حرکت کنند که با این بنگاه‌ها همکاری کنند و از ابزار دیجیتال برای فروش بیمه‌نامه‌ها استفاده کنند. ایجاد

شکل ۲. خلأهای تنظیم‌گری اینشورتک

مستخرج از مصاحبه‌ها مبتنی بر چارچوب نظری مطابق شکل ۲ خلأهای تنظیم‌گری اینشورتک ارائه شده است.

۵. ارایه پیشنهادات سیاستی

بررسی چالش‌های تنظیم‌گری در ایران نشان می‌دهد که خلأهای بسیاری در بخش‌های مختلف وجود دارد که برای هرکدام می‌توان برنامه‌های جداگانه ذیل یک نگاه کلی برای توسعه صنعت بیمه طراحی کرد. در این بخش با توجه به نتایج تحقیق

برخی توصیه‌های سیاستی بر اساس بازیگران این حوزه پیشنهاد می‌شود. از منظر تنظیم‌گری توسعه فعالیت شرکت‌های فناور بیمه‌ای با چالش‌های مختلفی روبرو است که بازیگران مختلف برای رفع این چالش‌ها نیازمند رویکرد فعال در سیاستگذاری و تعامل با نهاد تنظیم‌گر هستند. در این بخش از منظر نهادی بازیگران مختلف شامل سیاستگذاران و تنظیم‌گران، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های فناور بیمه‌ای سیاست‌ها و برنامه‌های مرتبط ارائه می‌شود. البته لازم به ذکر است که هرکدام از پیشنهادات می‌تواند مبنای تحقیقات آتی قرار گیرد تا با بررسی تجربیات کشورها و اخذ نظرات خبرگان در این حوزه بتوان برنامه‌های دقیق‌تر و جامع‌تری را طراحی نمود.

سیاست‌گذاران و تنظیم‌گران: سیاست‌گذار اقتصادی به‌خصوص در سطح وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند با رویکرد هم‌افزایی بازارهای مالی بین بازار پول، سرمایه و بیمه نسبت به رفع بسیاری از چالش‌ها در خصوص اندازه صنعت بیمه اقدامات سازنده‌ای را انجام دهد. در این راستا تنظیم سازوکاری برای استفاده از خدمات بیمه‌ای جهت توسعه ابزارهای پولی و مالی پیشنهاد می‌شود زیرا می‌تواند هر سه بازار را منتفع کند. برای مثال

مانع از توسعه فناوری بیمه‌ای در کشور شده است. ایجاد سازوکاری برای آموزش به بیمه‌گران در خصوص اینشورتک‌ها و تحولات فناورانه در دنیا از طریق نهادهای موجود یکی از راهکارهای مؤثر در این زمینه است. علاوه بر آن ایجاد فضا برای آشنایی و بهره‌بردن از خدمات و ظرفیت بنگاه‌های فناور بیمه‌ای و حمایت از بیمه‌گرانی که از خدمات اینشورتک‌ها بهره‌مندی می‌برند و این خدمات را خریداری می‌کنند نیز می‌تواند به ارتقای همکاری و توسعه نوآوری کمک کند.

حوزه فعالیت شرکت‌های فناور بیمه‌ای: برخی از بنگاه‌های فناور بیمه‌ای به دلیل اجباری بودن بیمه شخص ثالث، نوآوری‌های خود را بر محصولات بیمه‌ای مربوط به خودرو و ارزیابی آن قرار داده‌اند و از فعالیت در سایر حوزه‌های نوآور باز مانده‌اند. ایجاد مشوق‌ها و سازوکارهای قانونی از سوی نهاد ناظر برای هدایت بنگاه‌های فناور بیمه‌ای به حوزه‌هایی غیر از فروش و محصولات بیمه‌ای خودرو، می‌تواند راهگشا باشد. محدودیت‌های زیاد و فشار تنظیم‌گری در حوزه اینشورتک نیز باعث شده برخی بنگاه‌های فناور بیمه‌ای برای بهره‌گیری از فرصت‌های فعالیت در سایر کشورها بازار ایران را رها کنند و مهاجرت کنند. از سوی دیگر، عدم همخوانی هزینه‌های توسعه محصول با ارزش‌آفرینی که محصول دارد، کوچکی بازار بیمه و هزینه‌های بسیار بالای توسعه محصولات نوآور و همچنین عدم استقبال بیمه‌گران از ایده‌های نو، باعث شده برخی از استارت‌آپ‌ها به تغییر کسب‌وکار و پیگیری فعالیت در سایر دیگر حوزه‌های فین‌تک بپردازند. آزادسازی فضا برای فعالیت نوآوران و حمایت از آن‌ها می‌تواند خروج از فعالیت‌های بیمه‌ای به‌صورت مهاجرت یا تغییر کسب‌وکار را کاهش دهد. بر اساس تحلیل داده‌های

پیشنهادات سیاستی	بازیگر نهادی	ردیف
<ul style="list-style-type: none"> - هم‌افزایی بازارهای مالی بین بازار پول، سرمایه و بیمه - ایجاد محیط آزمون سندباکس نظارتی توسط نهاد تنظیم‌گر - تهیه استانداردهای نظارت مالی شرکت‌های بیمه‌ای - ایجاد یک نهاد حامی 	سیاستگذاران و تنظیم‌گران	۱
<ul style="list-style-type: none"> - توسعه همکاری با شرکت‌های خارجی در توسعه فناوریهای بیمه‌ای - استفاده از ظرفیت بنگاه‌های فناور بیمه‌ای برای افزایش بهره‌وری - تأسیس صندوق‌های پژوهش و فناوری - توسعه اکوسیستم دانش بنیان مانند ایجاد مراکز نوآوری، پارک‌های علم و فناوری 	شرکت‌های بیمه	۲
<ul style="list-style-type: none"> - توسعه مدل‌های جدید کسب و کار بیمه‌ای - توسعه توان دانشی - تعامل با شرکت‌های موفق خارجی - سرمایه‌گذاری در توسعه نیروی انسانی - توسعه فناوری‌های نوین 	شرکت‌های فناور بیمه‌ای	۳

و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور نیز با طراحی و اجرای طرح‌های تشویقی و انگیزشی برای استفاده از ظرفیت اینشورتک‌ها از سوی شرکت‌های بیمه‌گر در این زمینه کمک می‌کند. علاوه بر آن نیاز به تهیه استانداردهای نظارت مالی شرکت‌های بیمه‌ای است تا از نرخ‌شکنی‌ها جلوگیری شود.

شرکت‌های بیمه: شرکت‌های بیمه می‌توانند با استفاده از ظرفیت بنگاه‌های فناور بیمه‌ای داخلی برای توسعه همکاری با شرکت‌های خارجی و افزایش تجربه و انتقال آن به داخل کشور به خصوص در موضوعات کلان مورد نیاز صنعت بیمه همچون سامانه جامع بیمه‌گری^{۵۰} اقدام کنند. استفاده از ظرفیت بنگاه‌های فناور بیمه‌ای و خرید خدمت از آن‌ها توسط کل بدنه حاکمیت (مانند نسخ الکترونیک که به‌عنوان پروژه وزارت بهداشت تعریف شده است) نیز به افزایش بهره‌وری و تقارن اطلاعاتی کمک خواهد کرد. سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه‌ای در

تعریف بیمه سهام یا بیمه تأمین مالی جمعی و یا حتی بیمه‌های اعتباری در این زمینه راهگشا هستند. سایر بخش‌های اقتصادی همچون سلامت، حمل‌ونقل و... نیز می‌توانند با توسعه تحول دیجیتال زیرساخت‌های لازم برای ارائه خدمات جدید بیمه‌ای فراهم کنند. در این زمینه می‌توان به توسعه نسخه الکترونیک سلامت اشاره داشت. بیمه مرکزی و سایر تنظیم‌گران بخشی می‌توانند از طریق به رسمیت شناختن مدل‌های کسب‌وکار بیمه‌ای جدید برای افزایش اندازه بازار بیمه با استفاده از ظرفیت اینشورتک‌ها (مانند نوآوری‌هایی درزمینه‌ی بیمه آتش‌سوزی منازل مسکونی، صندوق بیمه کشاورزی) اقدامات توسعه‌ای را انجام دهند. علاوه بر آن، ایجاد محیط آزمون سندباکس نظارتی توسط نهاد تنظیم‌گر برای اطمینان از کارایی و سودآوری و فراهم‌سازی دسترسی به اطلاعات به توسعه اثربخش اینشورتک‌ها کمک خواهد کرد. ایجاد یک نهاد حامی برای پیشبرد فعالیت‌های صاحبان ایده با مشارکت معاونت علمی، فناوری

50. - core insurance

نوآوری‌های این مقاله استفاده از رویکرد تنظیم‌گری برای احصا چالش‌های توسعه شرکت‌های فناوری بیمه ای است.

اما اغلب مطالعات موجود، توسعه اینشورتک‌ها در کشور را تنها از یک بعد بررسی کرده‌اند. برای مثال حاجی حیدری و همکاران (۱۳۹۴)، در بررسی سطح بلوغ بیمه الکترونیک به عدم همگام بودن نمایندگی‌های بیمه با اهداف تعیین‌شده برای بلوغ الکترونیک بیمه اشاره کردند که با عامل توانمندی بازیگران که در پژوهش حاضر بدان اشاره شد همپوشانی دارد. خلیلی شورینی و اربابی (۱۳۹۵) نیز برای موفقیت شرکت بیمه‌ای بر همسویی کسب‌وکار با تحولات فناوری اطلاعات تأکید کرده است. مطالعات دیگری نیز در حوزه فناوری‌های مالی انجام شده که هر کدام بر یکی از ابعاد متمرکز بوده است برای مثال عبدالهی خشت‌مسجدی، کارگرشاهامت و باقرسلیمی (۱۴۰۲) با تمرکز بر بعد فناورانه گذار به مالی دیجیتال، بر اهمیت اینترنت اشیا در توسعه صنعت بانکداری تأکید کرده‌اند. مطالعه‌ای دیگر در حوزه ولت‌تک بر اهمیت توسعه زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتقای آگاهی نهادهای مالی سنتی درباره فین‌تک‌ها اشاره کرده است (پهلوانیان، شیرخدایی و قاضی‌نوری، ۱۴۰۱، ب) اما در آن به بررسی عوامل زمینه‌ای پرداخته نشده است. مطالعه حاضر علاوه بر عواملی مانند تأمین زیرساخت فناورانه و ضرورت ارتقا توانمندی بازیگران و تغییر موضع آنها در برابر نوآوری‌های بیمه‌ای به بررسی توسعه اینشورتک در بستر موجود پرداخته و عوامل زمینه‌ای و شرایط را نیز مورد بررسی قرار داده است و مبتنی بر وضع موجود و کاستی‌ها به ارائه پیشنهادات سیاستی می‌پردازد.

نوآوری باز و توسعه اکوسیستم دانش‌بنیان تخصصی صنعت بیمه از طریق تأسیس صندوق‌های پژوهش و فناوری و سایر ابزارهای توسعه‌ای همچون مراکز نوآوری، پارک‌های علم و فناوری و ... باعث افزایش ظرفیت ارائه خدمات جدید خواهد شد.

شرکت‌های اینشورتک: شرکت‌های اینشورتک نیازمند تقویت و توسعه مدل‌های خود برای افزایش سطح خدمات بیمه‌ای به‌خصوص در زمینه‌هایی مانند بیمه‌های هم‌تا به هم‌تا و بیمه‌های پارامتریک هستند. در این زمینه توسعه توان دانشی، تعامل با شرکت‌های موفق خارجی و سرمایه‌گذاری در توسعه نیروی انسانی ضروری است. افزایش توان برای توسعه فناوری‌های نوین به‌خصوص فناوری‌هایی مانند هوش مصنوعی، یادگیری ماشین، داده‌های بزرگ و استفاده از پتانسیل بلاک‌چین در حوزه بیمه‌گری می‌تواند به طراحی و توسعه خدمات جدید بیمه‌ای کمک کند. لازم به ذکر است توسعه فعالیت اینشورتک‌ها مستلزم تعامل بین سیاست‌گذاران و تنظیم‌گران، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های اینشورتک است.

۵. بحث

مطالعه حاضر با هدف کمک به افزایش ضریب نفوذ بیمه از مسیر توسعه فناوری‌های بیمه‌ای، بر تنظیم‌گری اینشورتک متمرکز شده است. در این راستا تلاش شد توسعه اینشورتک‌ها با دیدگاهی جامع و از ابعاد مختلف بررسی شود. بر این اساس رویکرد تنظیم‌گری که به عوامل زمینه‌ای، زیرساختی اشاره دارد و اقدامات تنظیم‌گر و نظارت بر ارائه خدمات را مورد توجه قرار می‌دهد مورد بررسی قرار گرفت. در مقاله حاضر این چارچوب مبنای آرایه پیشنهادات سیاستی و برنامه‌های عملیاتی جهت توسعه فعالیت شرکت‌های فناوری بیمه‌ای در ایران است. یکی از

۶. جمع‌بندی

نرخ‌شکنی در ارائه خدمات به دلیل نگرانی از دست دادن سهم بازار، مانع از توسعه اینشورتک‌ها شده‌اند. ارائه‌دهندگان خدمات نوآورانه مالی نیز با توجه به سهولت ورود به بازار خودرو اغلب بر بیمه شخص ثالث متمرکز شده‌اند و یا به سایر حوزه‌های خدمات مالی غیر بیمه‌ای ورود کرده‌اند و یا به خارج از کشور مهاجرت می‌کنند و این مانع از توسعه اینشورتک‌ها می‌شود.

این مطالعه توسعه اینشورتک را با تمرکز بر نحوه تنظیم‌گری آن مورد بررسی قرار داده است. مطالعات آتی می‌توانند توسعه اینشورتک و فناوری‌های مالی را مبتنی بر اقدامات سیاست‌گذاران، نهادهای مالی سنتی و استارت‌آپ‌های فین‌تک مورد بررسی قرار دهند. از سوی دیگر اغلب مطالعات انجام شده در حوزه فین‌تک و اینشورتک متمرکز بر سازمان‌ها و فناوری‌های مورد نیاز بوده است و کمتر به مباحث مربوط به تقاضای بازار و ابعاد اجتماعی پذیرش فناوری توجه شده است لذا پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی با تمرکز بر شهروندان و کسب‌وکارهای مصرف‌کننده‌ی خدمات فین‌تک توسعه فناوری مالی نوظهور را مورد بررسی قرار دهند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمامی اصول اخلاقی در پژوهش این مقاله رعایت شده‌اند.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی ندارد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

تحولات فناورانه منجر به تغییر در نحوه ارائه خدمات بیمه‌ای و شکل‌گیری اینشورتک‌ها شده است. اینشورتک‌ها به افزایش جذابیت خدمات برای افراد و افزایش ضریب نفوذ بیمه کمک می‌کنند و در سال‌های اخیر مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گرفته است. توسعه اینشورتک‌ها در کشور اغلب با خلأهای تنظیم‌گری همراه بوده است. این پژوهش بر تنظیم‌گری اینشورتک در کشور متمرکز شده است و طبق میشل و هومر (۲۰۱۸) تنظیم‌گری این حوزه را با توجه به شرایط زمین‌های و زیرساخت‌های موجود در کشور بررسی کرده است. علاوه بر آن، جهت‌دهی به اقدامات بازیگران حوزه اینشورتک نیز مد نظر است. لذا از یک سو بر قانون‌گذاری نهاد ناظر و از سوی دیگر بر ارائه‌دهندگان خدمات بیمه‌ای (شرکت‌های بیمه و استارت‌آپ‌های اینشورتک) تمرکز شده است.

یافته‌ها نشان داد کوچک بودن بازار بیمه و تحریم‌های موجود، زمینه فعالیت بنگاه‌های فناور بیمه‌ای را محدود ساخته است. ضعف سرمایه‌گذاری در فناوری اطلاعات و محدودیت زیرساخت برای یکپارچه‌سازی صنعت بیمه و سایر صنایع مرتبط از جمله عوامل زیرساختی است که دسترسی به داده و تنوع خدمات و همچنین کیفیت ارائه خدمات را تحت تأثیر قرار داده است. از سوی دیگر عدم پیوستگی بازارهای مالی، دیدگاه منفی نهاد ناظر و عدم اشتراک‌گذاری اطلاعات، نقش تصدی‌گری بیمه مرکزی، غیرقابل پیش‌بینی بودن اقدامات بیمه مرکزی و نبود نظارت یکپارچه از جمله عواملی است که منجر به ایجاد چالش‌هایی از سوی نهاد ناظر در مسیر توسعه بنگاه‌های فناور بیمه‌ای شده است. ارائه‌دهندگان خدمات سنتی بیمه نیز با عدم تمایل به ایجاد تنوع خدمات و عدم همکاری با بنگاه‌های فناور بیمه‌ای، عدم شناخت اینشورتک‌ها و

منابع

- رضائیان فردوئی، صدیقه، قاضی‌نوری، سیدسپهر. (۱۳۸۹). مدل‌یابی نقش اخلاق در موفقیت سیستم‌های مدیریت دانش. سیاست علم و فناوری. دوره ۳، شماره ۳.
- عبداللهی خشت‌مسجدی، مریم، کارگرشاهت، بهمن، باقرسلیمی، سعید. (۱۴۰۲). طراحی الگوی سیاستگذاری تحول اینترنت اشیا در صنعت بانکداری ایران: کاربست روش داده بنیاد. مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی. دوره ۱۳، شماره ۴۹-۱۲۲-۱۴۵.
- علی‌محمدی، فاطمه، رحیمی، زهرا (۱۴۰۰). «فرصت‌ها و چالش‌های مدیریت ریسک مبتنی بر هوش مصنوعی در صنعت بیمه ایران». بیست و هشتمین همایش بیمه و توسعه- نقش صنعت بیمه در رونق اقتصادی با محوریت تحول دیجیتال.
- کبوتری، جمال‌الدین. (۱۳۹۸). شناسایی و اهمیت‌سنجی عوامل مؤثر بر به‌کارگیری بیمه‌نامه‌های الکترونیک در صنعت بیمه (مطالعه چند شرکت بیمه‌ای). پژوهشنامه بیمه. دوره ۸، شماره ۲-۱۰۴-۱۱۷.
- <https://doi.org/10.22056/ijir.2019.02.03>
- کریمی، محمد. (۱۳۹۲). ارزیابی عملکرد صنعت بیمه کشور و تبیین چشم‌انداز آینده. فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی ویژه‌نامه کارنامه اقتصادی دولت. سال یکم، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۲، صفحات ۲۰۲-۱۸۳.
- مرکز پژوهش‌ها مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۷). نظام ملی تنظیم‌گری؛ مفهوم تنظیم‌گری و ارتباط آن با نظام حکمرانی. [لینک]
- نیاکان، لیلی، بهبودی‌راه، زینب، سوری، علی. (۱۴۰۳). بررسی نظریه‌های تنظیم‌گری در صنعت بیمه ایران. دانشنامه حقوق اقتصادی.
- 10.22067/economlaw.2024.86713.1349
- نیلچیان، مزده، کابارن‌زادقدیم، محمدرضا، حقیقت‌منفرد، جلال. (۱۴۰۰). تبیین راهبرد کارآفرینانه در بین‌المللی‌سازی بانک‌ها. مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی. دوره ۱۱، شماره ۴۰-۵۲-۷۳.
- یحیی زاده فر، محمود، نجف‌پور، آرش، شیرخدایی، میثم، سلطان‌زاده، جواد. (۱۴۰۲). شناسایی چالش‌های موجود در شکل‌گیری اینشورتک در صنعت بیمه ایران با رویکرد نظریه اسکات. پژوهشنامه بیمه. دوره ۱۲، شماره ۴-۳۴۶-۳۳۱.
- بهرامی، امیر، حقیقی‌کفاش، مهدی، حاجی‌کریمی، بابک. (۱۴۰۱). ارائه مدل بازاریابی فناوری بیمه (اینشورتک) برای کسب و کارهای نوپا در صنعت بیمه. تحقیقات بازاریابی نوین. سال دوازدهم. شماره اول. ۱۹۷-۲۱۶.
- Doi: 10.22108/NMRJ.2022.131270.2577
- پهلوانیان، مرسده، شیرخدایی، میثم، قاضی‌نوری، سپهر. (۱۴۰۱). الف. تعیین مسیر گذار به فناوری‌های نوین بیمه‌ای. پژوهشنامه بیمه. دوره ۱۱، شماره ۲-۱۴۷-۱۷۹.
- <https://doi.org/10.22056/ijir.2022.02.05>
- پهلوانیان، مرسده، شیرخدایی، میثم، قاضی‌نوری، سپهر. (۱۴۰۱). ب. تحلیل نحوه گذار به فناوری‌های نوین مدیریت ثروت در ایران. مطالعات مدیریت کسب و کار هوشمند. دوره ۱۰، شماره ۴۰. ص ۴۳-۷۵.
- پهلوانیان، مرسده، شیرخدایی، میثم، قاضی‌نوری، سپهر. (۱۴۰۲). نوع شناسی مسیر گذار به فناوری مالی پرداخت (پی‌تک) در ایران. سیاست‌نامه علم و فناوری. دوره ۱۳، شماره ۵-۲۵.
- پارسامنش، علی، مهرانی، هرمز، وهاب‌زاده منش، شادان، حسنمرازی، نرگس. (۱۴۰۰). طراحی الگوی پذیرش فناوری بیمه (اینشورتک) یا روش مدل‌سازی ساختاری-تفسیری. پژوهشنامه بیمه. دوره ۱۰، شماره ۴-۲۹۱-۳۰۴.
- <https://doi.org/10.22056/ijir.2021.04.04>
- حاجی‌حیدری‌نسترن، بهادری، پویش، بهستانی، سمیه. (۱۳۹۴). «ارزیابی سطح بلوغ الکترونیکی در صنعت بیمه (مطالعه مقایسه‌ای نمایندگی‌های بیمه بوری و غیربوری در ایران)». پژوهشنامه بیمه. سال سی ام. شماره ۲، تابستان ۱۳۰۹ تا ۱۳۰۹، صفحات ۹۴-۷۳.
- حسینی، سیدحمزه، صاحبکار خراسانی، سیدمحمد، نریمانی، میثم. (۱۴۰۲). ارائه الگوی به‌کارگیری ابزار خرید دولتی برای تولید بار اول اقلام راهبردی فناورانه. مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی. دوره ۱۳، شماره ۴۷-۶۴-۹۱.
- خلیلی‌شورینی، سهراب، اربابی، عباس. (۱۳۹۵). اندازه‌گیری اثر همراستایی استراتژی‌های کسب‌وکار و استراتژی‌های فناوری اطلاعات بر میزان موفقیت شرکت‌های بیمه در ایران. سیاست‌نامه علم و فناوری. دوره ۶، شماره ۱. ۷۵-۸۸.

References

- Alam, N., Gupta, L. & Zameni, A. (2019). Fintech and Islamic Finance: Digitalization, Development and Disruption. Chapter 3. 42-46.
- Andersen, K.V., Frederiksen, M.H., Kundsén, M.P., Krabbe, A.D. (2020). The Strategic Responses of Regulatory Constraints in the Nascent Drone Market. Research Policy. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2020.104055>
- Benlagha, N. & Hemrit, W. (2020). Internet use and insurance growth: Evidence from a panel of OECD countries. *Technology in Society*, 62(C), 101289.
- Campbell, R., Goodman-Williams, R., Feeney, H., Fehler-Cabral, G. (2018). Assessing Triangulation Across Methodologies, Methods, and Stakeholder Groups: The Joys, Woes, and Politics of Interpreting Convergent and Divergent Data. *American Journal of Evaluation*, 41(1), 125-144. <https://doi.org/10.1177/1098214018804195>
- Cappiello, A. (2020). The Digital @evolution of Insurance Business Models. *American Journal of Economics and Business Administration*. Department of Economics and management, University of Pisa, Italy.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among Five Approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Cristea, A., & Călin, M. (2019). The relationship between insurance and economic growth: evidence from the European Union countries. *Journal of Risk and Financial Management*, 12(3), 123. <https://doi.org/10.3390/jrfm12030123>
- Dawd, I., & Benlagha, N. (2023). Insurance and economic growth nexus: New Evidence from OECD countries. *Cogent Economics & Finance*, 11(1), 2183660
- Federal Reserve Bank of Philadelphia. (2018). Consumer finance and economic conditions. <https://www.philadelphiafed.org/surveys-and-data>
- Fintech Central (2021). Insurtech: The Technological Disruption of the Insurance Industry". www.fintechcentral.in.
- Ghazinoory, S., farazkish, M. (2010). A model of technology strategy development for Iranian nano-composite companies. *Ukio Technoginis ir Ekonominis Vystymas*. Vol 16. Issue 1.
- Ghazinoory, S., Heydari, E. (2008). Potential impacts of nanotechnology development in Iran. *IEEE Technology and Society Magazine*. Vol 27. Issue 4
- Hagan, T. (2018). The corporate collaboration opportunity in InsurTech. *theinsurtech book: The insurance technology handbook for investors, entrepreneurs and fintech Visionaries*, 117-119.
- Hamdoun, N. (2021). How machine learning is transforming the insurance sector: case of fraud detection in Morocco. *International Journal of Applied Pattern Recognition*, 6(4), 273-282.
- IAIS. (2018). International Association of Insurance Supervisors. Available at: <https://www.iaisweb.org/uploads/2022/01/191115-IAIS-2018-Annual-Report-Double-Page.pdf>
- Leong, C., Tan, B., Xiao, X., Tan, F.T.C., Sun, Y. (2017). Nurturing A Fintech Ecosystem: The Case of a Youth Microloan Startup in China. *International Journal of Information Management*. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2016.11.006>
- Manes, P. (2020). Legal Challenges in the Realm of InsurTech. *European Business Law Review*. Volume 31, Issue 1 (2020)

- pp. 129 – 168. <https://doi.org/10.54648/eulr2020006>
- Marano, P. (2019). Regulatory challenges in the InsurTech landscape. In *InsurTech: A legal and regulatory view*. Springer.
- Michaels, L., Homer, M. (2018). *Handbook of Blockchain, Digital Finance, And Inclusion*. Chapter 14. Regulation and Supervision in a Digital and Inclusive World. Doi: 10.1016/B978-0-12-810441-5.0004-2
- OECD. (2013). *OECD insurance statistics 2013*. <https://doi.org/10.1787/20797117>
- Olokoyo, F. O., & Olayungbo, D. O. (2020). Does insurance promote economic growth? A comparative study of developed and emerging economies. *Cogent Economics & Finance*, 8(1), 1-16. <https://doi.org/10.1080/23322039.2020.1735867>
- Palmie, M., Wincent, J., Parida, V. & Caglar, U. (2019). The evolution of the financial technology ecosystem: An introduction and agenda for future research on disruptive innovation in ecosystems. *Technology Forecasting and Social Change*, 151(C), 119779.
- PWC. (2020). *Insurance 2020: Forcing the pace – The fast way to becoming a digital front-runner*. <https://www.pwc.com/gx/en/insurance/publications/assets/pwc-life-insurance-2020.pdf>
- Shaikh, A., Alharthi, M. D., Alamoudi, H. O. (2020). Examining Key Drivers of Consumer Experience With (non-financial) Digital Services- an Exploratory Study. *Journal of Retailing and Consumer Services*. <https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2020.102073>
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2):63-75
- Somepalli, S, Tangella, S, Yalamanchili. S (2020). *Informatio Security Management. HOLISTICA Vol 11, Issue 2, 1-16*
- Stewart, H., Jurjens, J. (2018). Data security and consumer trust in FinTech innovation in Germany. *Information and Computer Security*. Vol 26. Issue 1. <https://doi.org/10.1108/ICS-06-2017-0039>
- Stoekli, E., Dremel, C., Uebernickel, F. (2018). Exploring characteristics and transformational capabilities of InsurTech innovations to understand insurance value creation in a digital world. *Electronic Markets*, 28(3), 287-288.
- Teigland, R., Siri, S., Larsson, A., Puertas, A. M., & Bogusz, C. I. (2018). Introduction: FinTech and shifting financial system institutions. In *The Rise and Development of FinTech (Open Access)* (pp 1-18). Routledge.
- Vanderlinden, S., Millie, S., Anderson, N., & Chishti, S. (2019). *The InsurTech Book. The insurance Technology Handbook for Investors. Entrepreneurs and Fintech Visionaries*, 141-145.
- Yan, T. C., Schulte, P. & Chuen, D. L. K. (2018). *InsurTech and fintech: Banking and insurance enablement*. In *Handbook of Blockchain, Digital Finance, and Inclusion*, 1(11), 249-281.